

MEMO

Van Stadscontroller
Aan Auditcommissie
Datum 21 augustus 2023
Zaaknummer -
Betreft Informatiewaarde bestuursrapportage(s)

Contactpersoon

S.W. Brouwer
T 14078
E sw.brouwer@dordrecht.nl

Aanleiding

Op 6 juni 2023 is in de auditcommissie de Kadernota 2024 inclusief Eerste bestuursrapportage 2023 behandeld. Centrale vraag hierbij was of de auditcommissie nog opmerkingen of wensen had met betrekking tot de kwaliteit van deze nota (stuurbaarheid raad, informatieverstrekking en risicoanalyse).

Aandachtspunten vanuit de commissie zijn:

- Kwaliteit van de informatie
Er is behoefte aan een betere toelichting op gehanteerde kaders (wanneer/waarom is iets een "ontwikkeling" en wanneer een "knelpunt"?), aan een uitgebreidere en meer gedetailleerde onderbouwing van wijzigingen en aan inzicht in waar de gemeenteraad nog kan bijsturen en waar niet.
- Voortgang van beleidsactiviteiten
Er is behoefte aan meer informatie over de voortgang van beleidsactiviteiten. In de Eerste Bestuursrapportage 2023 was dit, in lijn met de besluitvorming, nog beperkt. Extra aandachtspunt hierbij is het gebruik van maatschappelijke effectindicatoren.
- Haalbaarheid van plannings
De commissie heeft er, gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt, begrip voor dat niet altijd alle (beleids)documenten tijdig kunnen worden opgeleverd. Wel is er behoefte aan een realistische planning voor de komende P&C cyclus, zodat inzichtelijk is wat wanneer kan worden besproken.

De auditcommissie heeft de stadscontroller gevraagd op deze aandachtspunten te reflecteren.

Kwaliteit informatie

Bij de kwaliteit van informatie gaat het vooral om het zoeken naar evenwicht tussen het detailniveau van informatie en de kaderstellende rol van de raad. In de Kadernota 2024 is geprobeerd dit evenwicht te vinden met een toelichting meer op hoofdlijnen. Gezien de aandachtspunten vanuit de auditcommissie is dit onvoldoende gelukt. Bij volgende tussentijdse rapportages wordt extra aandacht besteed aan de diepgang van toelichtingen. Hierbij wordt zowel het duiden van de categorisering (ontwikkeling/knelpunt) als die van de bijsturingmogelijkheden meegenomen.

Daarnaast wordt bij de Kadernota 2025 ingezet op een verdere integratie van de Eerste bestuursrapportage. Dit benadrukt de samenhang van de documenten en draagt naar verwachting bij aan de leesbaarheid van de rapportage. Ook hierbij wordt gekeken naar de opbouw, de inhoud en de duiding van bijsturingmogelijkheden.

Datum 21 augustus 2023
Zaaknummer -

Voortgang van beleidsactiviteiten

In de financiële verordening 2023 is in artikel 5 (zie bijlage) vastgelegd dat verantwoording over afwijkingen in de voortgang van beleidsactiviteiten éénmaal per jaar plaatsvindt bij de Eerste Bestuursrapportage. Afwijkingen worden toegelicht en waar mogelijk voorzien van bijsturingvoorstellen. De auditcommissie heeft aangegeven de informatie over de voortgang van beleidsactiviteiten in de Eerste Bestuursrapportage 2023 te mager te vinden. Bij de behandeling van de Nota Kiezen, Sturen, Verantwoorden is afgesproken dat er eerst actuele aanvullende beleidsindicatoren moeten zijn, voordat uitgebreider over afwijkingen in de beleidsvoortgang kan worden gerapporteerd.

In de huidige begroting is naast verplichte indicatoren ook een aantal Dordtse indicatoren opgenomen. Bij de Nota Kiezen, Sturen en Verantwoorden 2022-2026 is afgesproken deze set te actualiseren. Uitgangspunt is zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande en beschikbare databronnen. Dit maakt wel dat we afhankelijk zijn van derden als het gaat om de frequentie waarmee indicatoren worden bijgewerkt. Sommige indicatoren worden jaarlijks bijgehouden en andere juist weer om het jaar. Om gedurende het jaar het maatschappelijk effect van beleid te meten is echter een hogere frequentie nodig. Het is de vraag of de gewenste data ook altijd met deze frequentie beschikbaar is.

Na de zomer gaan we met de raad in gesprek over passende indicatoren. Vooruitlopend hierop wordt in de begroting 2024 per programma een set Dordtse indicatoren opgenomen. Op weg naar de Eerste bestuursrapportage 2024 kan vervolgens, in afstemming met raad, bepaald worden waar aanpassing en/of aanvulling gewenst is. In afstemming met de griffie komt hiertoe een agenderingsverzoek.

Haalbaarheid van plannings

Door een hoog verloop zijn relatief veel vacatures ontstaan in de organisatie. Deze zijn deels weer ingevuld, maar er blijft een krappe bezetting ook in de financiële kolom. Dit maakt ook dat een deel van het personeel relatief nieuw in de organisatie is. Het goed ontvangen en begeleiden van nieuwe medewerkers vraagt tijd. Tijd die er eigenlijk onvoldoende is. Hierdoor is de kwaliteit van de financiële rapportages nog niet overal hoe die zou moeten zijn. Dit is zichtbaar bij alle teams binnen de financiële kolom en zet het daadwerkelijk halen van plannings onder druk. Prioriteren is nodig, waarbij de focus ligt op de P&C producten.

Wat kan de raad aan documenten verwachten

In november 2023 worden de Tweede Bestuursrapportage en de Programmabegroting 2024 behandeld. Vaststellen van het Controleprotocol 2023 en het Normenkader 2023 is eind 2023 of begin 2024 voorzien. Los daarvan wordt samen met de raad de actualisatie van maatschappelijke effectindicatoren opgepakt en een start gemaakt met het ombuigingsproces.

Qua beleidsnota's wordt momenteel gewerkt aan actualisatie van het Financieringsstatuut (2014), de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen (2013) en de Nota grondbeleid (2018). Of behandeling van deze nota's nog in 2023 haalbaar is, is onduidelijk. Zodra hier meer duidelijkheid over is wordt de auditcommissie hierover geïnformeerd.

Voor wat betreft de Nota verbonden partijen wordt geadviseerd, in tegenstelling tot wat eerder met de auditcommissie is gedeeld, toch te wachten met de actualisatie en te volstaan met verantwoording via de paragraaf Verbonden partijen in begroting en jaarrekening.

Datum 21 augustus 2023

Zaaknummer -

De aanpassing van de GR-teksten en P&C cyclus van de GR-en zijn nog niet allemaal in lijn met de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen (per 1 juli 2022). Deze actualisatie heeft iets langer in beslag genomen dan vooraf verwacht. Sommige voorstellen zijn al door de raad behandeld, andere volgen komende maanden. Deze wetswijziging heeft onder andere als doel uw kaderstellende en controlerende rol te versterken en het functioneren van de GR-en te verbeteren. Voorgesteld wordt de nota verbonden partijen aansluitend te actualiseren en mede gezien de ambtelijke werkdruk 1 of 2 kwartalen op te schuiven, naar Q1 of Q2 van 2024. Zo kan ook een gedegen themasessie gefaciliteerd worden over de gewenste aanpassingen in de nota.

Voor de planning 2024 zit vooral zorg op tijdigheid van de jaarstukken. De raadsbehandeling staat gepland voor 18 juni 2024. Net als dit jaar kan het zijn dat deze planning, door onvoorziene omstandigheden, niet wordt gehaald. Geadviseerd wordt 18 juni aan te houden als behandeldatum, maar als gemeenteraad ook 9 juli 2024 als uitloopdatum aan te wijzen. Daarnaast is het goed om in de auditcommissie samen met de accountant van gedachte te wisselen over het besluitvormingsproces van de jaarstukken in relatie tot aanlevertermijnen van accountantsstukken. Hoeveel ruimte is er om af te wijken van aanlevertermijnen als het gaat om het accountantsverslag en de controleverklaring zonder een zorgvuldige besluitvorming in de weg te staan?

Resume

De komende tijd wordt ingezet op het verder verbeteren van tussentijdse rapportages passend bij de verschillende rollen van gemeenteraad en college. Er komt, in overleg met de raad, een passende set van indicatoren. Hierdoor kan vanaf de Eerste bestuursrapportage 2024 breder worden gerapporteerd over de voortgang van beleid. Als de planning rond de bestuurlijke documenten niet haalbaar blijkt, wordt de auditcommissie tijdig geïnformeerd.

Financiële verordening 2023

Artikel 5 Bestuursrapportages

1. Het college biedt de raad jaarlijks twee Bestuursrapportages ter vaststelling aan over de te verwachten afwijkingen aan het einde van het begrotingsjaar op de uitvoering van de vastgestelde begroting (swijzigingen) van de gemeente.
2. In
 - a. de 1e Bestuursrapportage neemt het college, gelijktijdig met de Kadernota, voorstellen op voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten en het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten en het bijstellen/bijsturen van het beleid o.b.v. gesignaleerde afwijkingen voor het lopende jaar;
 - b. de 2e Bestuursrapportage neemt het college voorstellen op voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten en het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten voor het lopende jaar.
3. De Bestuursrapportage bevat ten minste een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en een overzicht met de bijgestelde raming van:
 - a. de baten en de lasten per programma;
 - b. het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
 - c. het overzicht van de overhead en de geraamde vennootschapsbelasting;
 - d. het totale saldo van de baten en lasten volgend uit de onderdelen a, b en c;
 - e. de (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
 - f. het resultaat, volgend uit de onderdelen d en e;
 - g. de realisatie en raming van de uitputting van de investeringskredieten.
4. In de Bestuursrapportage worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten en investeringskredieten in de begroting ongeacht het bedrag toegelicht. Afwijkingen kleiner dan € 100.000 worden alleen opgenomen indien deze politiek relevant zijn of structurele aanpassing van de meerjarenbegroting onvermijdelijk is.
5. Indien de voorgestelde begrotingswijziging leidt tot een geactualiseerde begroting met een negatief begrotingsresultaat wordt het voorstel voorzien van (mogelijke) beleidsmaatregelen om te komen tot een sluitende begroting. Het college onderbouwt in dat geval het voorgestelde besluit om in te teren op het eigen vermogen, danwel het voorgestelde besluit om beleidsmaatregelen te nemen om dat te voorkomen. In geval van het laatste wordt aangegeven welk effect dat heeft op de beleidsdoelen en vastgestelde activiteiten in de begroting.
6. De raad geeft bij de behandeling aan of hij een (aanvullend) voorstel wil ontvangen voor het bijstellen van beleid.
7. Bij de Bestuursrapportage wordt de begroting van het lopende jaar gewijzigd. Structurele effecten worden voorzover hier niet op kan worden bijgestuurd opgenomen in de eerstvolgende Kadernota en/of Begroting.